Tasglu Gweinidogol ar gyfer y Cymoedd

05 Mehefin 2019, 10:00 – 12:00

Swyddfeydd Cyffredinol, Glynebwy

Yn bresennol

Aelodau'r Tasglu
Y Dirprwy Weinidog ar gyfer yr Economi a Thrafnidiaeth, Lee Waters AC (Cadeirydd)
Andrew Diplock, Entrepreneur, Angel Buddsoddi a Chynghorydd
Y Cyngh Andrew Morgan, Arweinydd Rhondda Cynon Taf
Gaynor Richards, Cyfarwyddwr, Cyngor Gwasanaeth Gwirfoddol Castell-nedd Port Talbot
Dr Chris Jones, Cadeirydd, AaGIC
Dawn Bowden AC, Merthyr Tudful a Rhymni
Martin Mansfield, Ysgrifennydd Cyffredinol, TUC Cymru
Kellie Beirne – Cyfarwyddwr Rhaglen, Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd
Jocelyn Davies, y Gweinidog Tai ac Adfywio Blaenorol
Fiona Jones, yr Adran Gwaith a Phensiynau

Aelodau Bwrdd y Rhaglen
Maureen Howell, Cydraddoldeb a Ffyniant – Dirprwy Gyfarwyddwr
John Howells, Cyfarwyddwr, Tai ac Adfywio (SRO)
David Rosser, Chwaraeon, ESNR
Huw Bryer, Llywodraeth Cymru

Tîm Tasglu'r Cymoedd
Sarah King, Arweinydd Prosiect Tasglu'r Cymoedd (Siaradwr)
Phil Lewis, Cangen Tasglu Blaenau'r Cymoedd (Siaradwr)
Lisa Rimmer – Uwch-reolwr Rhaglen Tasglu'r Cymoedd
Kelly Clement – Rheolwr Rhaglen Tasglu'r Cymoedd

Ymddiheuriadau
Brian Morgan, Athro Entrepreneuriaeth Prifysgol Met Caerdydd
Karen Phillips, Pennaeth, Coleg y Cymoedd
Ann Beynon, Cyfarwyddwr Anweithredol ac aelod o Gyngor Cydffederasiwn Diwydiant Prydain Cymru.

Siaradwyr
Derek James, Rhondda Cynon Taf
Rachel Garside-Jones, Llywodraeth Cymru

Eitem 1: Croeso a Chyflwyniadau.

1. Agorwyd y cyfarfod gan y Dirprwy Weinidog dros yr Economi a Thrafnidiaeth, Lee Waters AC (LW) a chafwyd cyflwyniadau.

Eitem 2: Tai Gwag Cam 2

1. Rhoddodd Lee Waters (LW) ddiweddariad ar gynnydd y cynllun tai gwag. Cynhaliwyd cyfarfodydd bellach ag arweinydd pob awdurdod lleol a chafodd model RhCT ei drafod. Mae'r cynllun wedi cael derbyniad da.
2. Y bwriad yw defnyddio cynllun RhCT fel y model y gellid ei addasu a'i ddatblygu maes o law i adlewyrchu nifer o ffactorau eraill. Er mwyn osgoi unrhyw oedi wrth

lansio, y bwriad yw cyflwyno cam un o'r cynllun peilot yn seiliedig ar gynllun presennol RhCT gyda'r addasiadau awgrymedig canlynol yn unig i'r telerau ac amodau:

- Byddai angen i dai fod wedi bod yn wag ers 12 mis ac nid y 6 mis presennol;
- Gall perchenogion eiddo ond wneud cais am grant unwaith er mwyn osgoi sefyllfa lle y bydd landlordiaid / adeiladwyr yn elwa o hyn;
- Er y bydd yr uchafswm grant ar gyfer y cynllun hwn yn parhau i fod yn £20,000, bydd y cynllun Troi Tai'n Gartrefi presennol yn nodi o fewn ei delerau ac amodau os bydd angen cyllid ychwanegol, y gellir ei ddefnyddio ochr yn ochr â'r cynllun hwn i "ychwanegu" at y cais cychwynnol am grant.

3. Fel blaenoriaeth ar gyfer cam dau rydym yn bwriadu gweithio gydag awdurdodau lleol i ddatblygu fframwaith neu gynllun tebyg i gefnogi'r gadwyn gyflenwi leol sy'n gysylltiedig â sgiliau a chefnogi'r economi sylfaenol. Hoffem hefyd gynnwys mesurau ôl-osod a mesurau effeithlonrwydd ynni eraill lle y bo'n bosibl.
4. Dywedodd LW ei fod wedi awgrymu y dylai tai cymdeithasol ac awdurdodau lleol allu gwneud cais am y grant hwn, gan ofyn i hyn gael ei ystyried yng ngham dau.
5. Gan nad yw ffiniau'r tasglu yn cwmpasu ardaloedd cyfan tri awdurdod lleol, dywedodd LW fod y tasglu yn cydweithio â'r gwasanaethau Tai i ystyried cynnig y tu allan i'r ffiniau ar gyfer yr awdurdodau lleol hynny.
6. Tynnodd Dawn Bowden (DB) sylw at y ffaith bod ardaloedd penodol â nifer o eiddo gwag a bod neb yn gwybod pwy sy'n berchen arnynt. Sut y gallwn sicrhau bod yr adeiladau hyn yn cael eu defnyddio unwaith eto? Eglurodd John Howells (JH) fod ei dîm yn cydweithio ag awdurdodau lleol ar hyn o bryd i ddatblygu dulliau i fynd i'r afael â thai gwag o'r fath sy'n anos ymdrin â nhw ar y cyd â'r fenter newydd hon. Dywedodd LH fod y cynllun penodol hwn yn gynllun ataliol ac sy'n ymyrryd yn gynnar er mwyn atal eiddo rhag datblygu i fod yn eiddo sy'n anos ymdrin â nhw.
7. Soniodd Andrew Morgan (AM) nad oedd hyn wedi bod yn broblem yn RhCT ac mai dim ond nifer fach o eiddo sydd heb eu cofrestru. Teimlodd AM ei fod yn annhebygol y byddai swm sylweddol yn cael ei wario eleni, ond bod cyfle i'w gynyddu erbyn diwedd y cyfnod hwn.
8. Roedd gan y tasglu ddiddordeb hefyd mewn ystyried y posibilrwydd o fesur y busnesau sy'n cael eu defnyddio ar gyfer y gwaith hwn yn ôl eu cod post er mwyn gweld p'un a ydynt yn lleol i'r cymunedau.
9. Tynnodd Rachel Garside-Jones (RGJ) sylw at bwysigrwydd cyflogadwyedd a sgiliau. Mae'r trafodaethau â'r tasglu eisoes wedi dechrau a bydd ei thîm yn rhan o'r gweithgor trawslywodraethol a gaiff ei drefnu gan y tasglu.
10. Roedd Fiona Jones (FJ) o'r farn fod hyn yn gyfle cyffrous. Pa rolau y gellid eu creu ar gyfer y rheini sy'n ddi-waith, er enghraifft, profiad gwaith? Eglurodd Derek James (DJ) fod RhCT wedi cydweithio'n agos â Cymunedau am Waith a llwybrau atgyfeirio a bod cyfleoedd i ddysgu ohonynt ac ehangu'r gwaith. Byddai angen ystyried Memorandwm Cyd-ddealtwriaeth posibl ag awdurdodau lleol.
11. Roedd David Rosser (DR) o'r farn y byddai'n bwysig sicrhau bod cydbwysedd y cynllun yn gywir ac osgoi gorgymhlethu drwy geisio cynnwys gormod. Mae angen dysgu gwersi o gam 1. Dywedodd Huw Bryer (HB) y gallai ei dîm gefnogi busnesau bach drwy roi cyngor busnes iddynt wrth ddatblygu'r fframwaith.
12. Dywedodd LH y caiff yr holl agweddau hyn eu hystyried ac y byddai gweithgor trawslywodraethol bellach yn cael ei sefydlu i ddatblygu'r gwaith hwn. Byddai tîm y tasglu hefyd yn cydweithio'n agos â DJ a'i dîm sy'n ymwneud â'r gwaith hwn.

Eitem 3: Blaenoriaethau Tasglu'r Cymoedd a'i Ffyrdd o Weithio

13. Rhoddodd LW ddiweddariad ar flaenoriaethau Tasglu newydd y Cymoedd. Cynhaliwyd cyfarfodydd ag Arweinwyr awdurdodau lleol y Cymoedd ac roedd hyn wedi llywio ffocws y tasglu wrth symud ymlaen. Byddai'r blaenoriaethau newydd yn cynnwys:
    - Cwmnïau Gwreiddiedig ac Economi Sylfaenol - gan gynnwys twf busnes a dechrau busnes, entrepreneuriaeth
    - Trafnidiaeth
    - Tai – gan gynnwys model Eiddo Gwag RhCT
    - Cronfa Arloesi Tasglu'r Cymoedd – gan gynnwys Alumni
    - Parc Rhanbarthol y Cymoedd
    - Canolfannau Strategol – gan gynnwys yr A465 a materion digidol
14. Gwnaeth y Dirprwy Weinidog atgoffa'r Tasglu eu bod wedi trafod perchnogaeth ac eglurder rolau mewn cyfarfod blaenorol. **CAM GWEITHREDU - Gwahoddodd LW yr aelodau i gynnig eu hunain i arwain y blaenoriaethau newydd.**
15. Awgrymodd Kellie Beirne (KB) y byddai'n bwysig egluro cylch gwaith pob thema mor glir â phosibl. Beth oedden yn ymdrin ag ef a beth oeddem yn ceisio ei gyflawni?
16. Roedd hi'n bwysig sicrhau bod Parc Rhanbarthol y Cymoedd yn parhau i fodoli ar ôl cyflwyno'r Pyrth Darganfod ac ar ôl i'r tasglu ddod i ben. Roedd hi'n galonogol gweld bod arweinwyr yr awdurdodau lleol wedi cytuno i gynnwys Parc Rhanbarthol y Cymoedd yn eu strwythurau llywodraethu presennol ar gyfer y fargen ddinesig. Bydd Parc Rhanbarthol y Cymoedd yn parhau i fod yn is-grŵp a bydd JD yn aelod ohono ac yn cynrychioli'r Tasglu llawn.
17. Dywedodd AM y byddai'n bwysig cael cymorth ACau ar gyfer y gwaith ar yr A465. Roedd angen creu safleoedd diwydiannol ym Mlaenau'r Cymoedd a pharhau i ystyried yr hyn y gellid ei ddatblygu yn ogystal â'r gwaith hwn. Soniodd DB y gallai fod yn ddefnyddiol i'r swyddogion ddechrau ar y gwaith o fapio'r tir y mae Llywodraeth Cymru yn berchen arno.
18. Cytunwyd ar y blaenoriaethau newydd.
19. Symudodd LW ymlaen i drafod y Cylch Gorchwyl a gwahodd sylwadau gan y grŵp. Cynhaliwyd trafodaeth ar arferion gwaith teg. Roedd angen gwella'r diffiniad o 'waith teg' a chreu strwythur i ddangos sut y byddai'n ymddangos. Roedd logo gwaith teg yn cael ei ddatblygu ond nid yw'n barod eto.
20. Cytunwyd ar y Cylch Gorchwyl.

Eitem 4: Ymgysylltu: Datganiad Cynnydd a Chynllun Ymgysylltu Tasglu'r Cymoedd

21. Cyflwynodd Lucy Hoddinott (LH2) gynnig ar gyfer cam nesaf y gweithgarwch ymgysylltu â'r gymuned. Roedd y tasglu wedi parhau i ymgysylltu â'n partneriaid, rhanddeiliaid a chymunedau er mwyn sicrhau eu bod yn cael effaith wirioneddol ar y broses o lunio polisïau. Roedd y tîm o'r farn ei bod hi'n bryd dychwelyd at y cymunedau a thrafod yr hyn a gyflawnwyd hyd yma, er mwyn cyflwyno'r blaenoriaethau newydd a thrafod yr hyn y gallent ei olygu yn lleol.
22. Yn ystod y rownd gyntaf o ymgysylltu â'r gymuned, y brif broblem a oedd yn cael ei chodi'n gyson oedd Trafnidiaeth. Roedd ymrwymiad i gydweithio â Thrafnidiaeth Cymru (TfW) i ddatblygu cyfres o ddigwyddiadau wrth wraidd y rhaglen. Caiff y digwyddiad cyntaf ei gynnal ym Merthyr a gwnaeth LH2 wahodd DM a DB i fod yn rhan ohono.
23. Gwahoddodd LH2 fewnbwn gan y tasglu ar ffurf y digwyddiadau yn fwy cyffredinol. Ble y dylent gael eu cynnal a phwy ddylai fod yn bresennol? Y bwriad ar y pryd oedd trefnu 'marchnad' ar ddechrau bob sesiwn gyda thrafodaeth ag aelodau o'r tasglu, Trafnidiaeth Cymru ac awdurdodau lleol i ddilyn. Roedd yr adborth o ddigwyddiadau ymgysylltu cynnar yn nodi bod digwyddiadau gyda'r nos yn gweithio'n dda i gymunedau lleol.

24. Os bydd cynllun peilot y Gymhorthfa Fusnes Leol ym Margoed gyda Hefin David yn llwyddiannus yn ddiweddarach yn ystod y mis hwn, byddai LW yn ysgrifennu at aelodau meinciau cefn eraill y Cymoedd yn y Cynulliad i'w gwahodd i gynnal digwyddiad tebyg yn eu hardal leol.
25. Roedd datganiad ysgrifenedig wedi'i drefnu ar gyfer 18 Gorffennaf. Roedd hyn yn gyfle i nodi blaenoriaethau newydd ar gyfer y tasglu a gwneud cyhoeddiadau gan gynnwys:
    - Tai Gwag – model RhCT ac arfer gorau
26. Tynnodd AM sylw at fanteision creu fideo animeiddiad byr i ddangos y cyflawniadau a dywedodd y byddai RhCT yn hapus i wneud hyn am ddim.
27. Soniodd KB am greu adnodd rhyngweithiol a diddorol i bobl ifanc. Ap neu fath o gêm efallai.
28. **CAM GWEITHREDU - Cytunodd LH2 i ddosbarthu pecyn cyfryngau cymdeithasol Tasglu'r Cymoedd**
29. Cytunwyd mai'r cynllun oedd y ffordd orau ymlaen a bod angen i waith ymgysylltu fod yn rhan allweddol o'r is-grwpiau.

Eitem 5: Unrhyw Fater Arall

30. Rhoddodd LW ddiweddariad ar y broses o gyflwyno adroddiadau ar y camau gweithredu yn y Cynllun Cyflawni. Mae swyddogion yn defnyddio CPMS i gyflwyno adroddiadau er mwyn olrhain cynnydd. Daeth y cyfnod adrodd presennol i ben ddydd Gwener felly caiff adroddiad manwl ei gyhoeddi tua'r un adeg â'r datganiad cynnydd. Byddai'r adroddiad yn rhoi cipolwg ar y cynnydd a wnaed yn erbyn pob un o'r camau yn y Cynllun Cyflawni.
31. Roedd FJ yn awyddus i gynnwys rhywfaint o straeon cwsmeriaid fel rhan o'r gweithgarwch ymgysylltu a'r datganiad cynnydd. **CAM GWEITHREDU - Cytunodd FJ i weld pwy fyddai'n fodlon cyflwyno tystiolaeth a'i rhannu â LH2.**
32. Lansiwyd digwyddiad Pitch It Cymoedd ar ddechrau mis Mai ar gyfer busnesau yn y Cymoedd yn unig. Byddai'n galluogi busnesau i gael gafael ar wasanaeth Angylion Buddsoddi i dyfu eu busnes. Cafwyd 43 o geisiadau, roedd y rhan fwyaf ohonynt yn dda iawn ac roedd tua eu hanner gan sylfaenwyr benywaidd. Dewiswyd 15 gwmnïau o'r 43 a fydd yn rhoi cyflwyniad ar 20 Mehefin. Caiff 5 busnes eu dewis i dderbyn pecyn cymorth dwys cadarn drwy gydol yr haf a'r hydref. Bydd y 5 busnes llwyddiannus yn rhoi cyflwyniad er mwyn ceisio ennill buddsoddiad mewn digwyddiad ym mis Tachwedd.
33. Tynnodd AM sylw at y ffaith bod 4 ward yn ardal Tasglu'r Cymoedd ymhlith yr 20 o ardaloedd mwyaf difreintiedig. A oes angen i ni ystyried hyn? Rhoddodd Maureen Howell (MH) ddiweddariad gan nodi bod y Prif Weinidog wedi gofyn am waith ar dlodi plant. Cytunodd MH i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r tasglu am yr hyn sy'n digwydd.
34. Soniodd Huw Bryer (HB) am rwydwaith cymar i gymar y Cymoedd lle y gall busnesau yn y Cymoedd ddysgu oddi wrth ei gilydd a thrafod eu heriau. Y dyddiad cau ar gyfer ceisiadau oedd 21 Mehefin.
35. **CAM GWEITHREDU - Cytunodd LW i roi diweddariad ar waith yr Alumni yn ystod y cyfarfod nesaf.**
36. Dyddiad y cyfarfod nesaf – 16 Hydref, 10:00-12:00. Bydd rhagor o fanylion yn dilyn.